

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 16. Quomodo peste grassante Operarius se gerere debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

que se exciter ad religiosè vivendum, ut mortem vitæ simi-
lem consequi mereatur.

§. XVI.

Quomodo peste grassante Operarius
gerere se debeat.

Noverit obligatum se esse ex justitia, manere apud
suos Parochianos, nisi alium sibi substituatur; imò
etiam teneri, loca infecta adire ad Sacramenta administranda
in casibus, in quibus periculum animæ incurrunt Paro-
chiani curæ illius commissi, quales casus ferè sunt sequentes.
Primus, si infans natus esset, qui neminem haberet, à quo ba-
ptizari posset; si enim alius (etiam Laicus tantum) adesset,
non deberet se Sacerdos cum damno totius Communitatis in-
certum periculum conijcere, sed plurimum auxilio reservare.
Secundus est, si peste infectus ita rudis sit, ut meritò dubitari
possit, num contritionem de peccatis perfectam elicitorus sit,
tum enim tenetur ad confessionem ægri audiendam, nisi pro-
babile sit, illum (sive quia paulò antè, seu ante paucos dies
confessus est, sive quia aliàs timoratæ conscientia fuit) nulli
peccato mortali obnoxium esse. Potest tamen in tali casu, si
vel plures essent in eodem cubiculo, ut commodè unus sine al-
tero audiri non posset, vel certè periculum contagionis im-
mineret, ægrum absolvere, si unicum peccatum vel mortale,
vel veniale expressisset. Tertius est, si æger facultate lo-
quendi destitutus, & de quo dubium esse posset, num in statu
gratiæ sit, confiteri non posset, sed communicare tamen, tum
enim tenetur Sacerdos ei SS. Evcharistiam porrigere, tanquam
probabile medium gratiæ in tali casu obtinendæ, in qua ad-
ministratio non potest SS. Evcharistiam in mensa ponere,
ut ipse æger eam assumat, vel in orbe, aut patina illam offerre;
sed ordinario modo porrigere debet. Quartus est, si æger ra-
tione destitutus, & neque confessus, neque SS. Evcharistiã re-
fectus, probabiliter tamen in statu gratiæ esse crederetur, tum
enim juxta Tannerum, Filliutum, Granadum, Dianam, Præ-
positum teneretur etiam cum vitæ periculo Sacramentum
hoc illi administrare (licet Hurtado apud Dianam contrarium
sentiat) nisi ex morte sua certum & grave periculum toti
Communitati immineret, tunc enim privatam hujus ægri
com-

commodum communi bono Communitatis postponendum esset.

II. Noverit, suas partes etiam esse pro concione Populum de sequentibus admonere. 1. Ut quilibet sibi persuadeat, se esse in manifesto periculo mortis, atque adeo per Sacramenta pie suscepta maturè sibi prospiciat. 2. Ut, cum pestis communiter à DEO propter peccata immittatur, quisque tum pro se, tum pro tota Communitate DEVM placare studeat, & convenientibus medijs justissimam hanc DEI iram avertere. 3. Ut ij, qui peste correpti sunt, intra domos suas sese contineant, ne alios etiam inficiant; sed & ij, qui sani sunt, non temerè cum infectis agant, & in periculum se conijciant. 4. Ut omnes, qui in templo consistunt, os non versus Sacerdotem, sed versus tabulam convertant, aut imaginem confessionali appensam; neque tunc alij pœnitentes propius accedant, ut liberiùs Sacerdos & Pœnitens cavere possint mutuam anhelitum & respirationem, neque ab astantibus audiantur. Quintò, ut, si vocaverint Sacerdotem ad ægrum, prius aperiant fenestras (nisi frigoris asperitas, aut nebulosus aër id impediatur) deinde igne ex odoriferis lignis, aut ramulculis excitato aërem prius purgent. Sextò, ut, si ex una parte nullius peccati gravioris sibi conscij sint; ex altera verò parte cogitare possint, Sacerdotem contagione corripicendum, si Sacramenta illis distribuat, sicque subsidium necessarium communitati subtrahendum, abstineant amore Proximi à petitione talium Sacramentorum, certòque sibi persuadeant, per hunc actum charitatis recuperaturos eos, quod ex Sacramentorum susceptione alioqui obtinissent. Septimò, ut, dum sani sunt, maturè se spiritualibus remedijs contra pestem muniant. Præ cæteris efficaciora videntur ista: dolor sincerus de peccatis, opera pœnitentiæ, certæ preces ad B. V. S. Sebastianum, S. Carolum Borromæum &c. maximè verò Litanie Lauretanæ, Rosarium, vel ipsa etiam salutatio Angelica recitata multis profuerunt ad pestem avertendam. Octavò juverit etiam ostendere, quam cautelam in cura ægrorum suscipienda adhibere, & quæ ordinariè media corporalia ab ipsiis etiam plebeis & pauperibus hominibus adhiberi possint.

III. Præter industrias spirituales supra recensitas, quibus utique Sacerdos se ante omnes alios munire debet, alia
etiam

etiam media & industriæ sedulo ab ipso sunt adhibendæ, quæ
quidem à prudentibus viris sequentes plerumque censentur.
Prima est, ut summâ diligentia curet, ne unquam ad infectos
jejunus accedat; itaque convenit, ut maturè celebret, dein
jusculum, vel vinum medicatum sumat ex herba absynthij,
scordij, cardui Benedicti, dictamni Cretici, corticibus citri
exsiccati, radicibus pimpinellæ, ex quibus sacculus vino im-
positus conficitur. Secunda, ut infectos aditurus habeat ve-
stem attritam; laneæ enim novæ, vel villosæ pelles plus pe-
riculi habent; interiores magis convenit esse ex corio, quàm
laneas, omnes verò vestes postquam redierit, igne purgentur.
Tertia, ut manè aliquas partes corporis oleo scorpionum, vel
alio alexipharmaco illinat, v.g. circa cor sub axillis, retro au-
ticular, ac denique ipsos pulsus. In ipso accessu ad ægrotum
extrema labia, nares, tempora balsamo vel aceto ad hunc
usum confecto inungi debent. Quarta est, ut, antequam ad
ægrum eat, manus & faciem aquâ lavet, cui permixtum
sit acetum vel vinum, in quo aliqua herbæ odoriferæ mace-
rata fuerint, quales sunt absynthium, salvia, rutha, melissa,
majoran, hyssopus, artemisia, spicanardus &c. eadem herbæ
si circa locum ægri sparsæ sint, & subinde moveantur, & con-
fricentur, mirè aërem infectum temperant. Idem præstat
acetum aspersum subinde lecto ægri. Quinta, ut, si infectus
adeò æger non sit, & regionis ac locorum consuetudo per-
mittat, ad januam domûs, vel aliquem locum parentiorem
cum deferri jubeat. Sexta. Curet, ut ante ingressum suum
æger in lecto ita componatur, ut comòdè confiteri possit. At-
tendat insuper, ne æger multùm se moveat in præsentia sua,
aut lectum aperiat. Non minùs ipse etiam Sacerdos ab omni
contactu ægri abstineat, ideòque nec manum salutandi gratiâ
porrigat, neque pulsus ægri exploret, neq; loca infecta & car-
bunculos cõrectet, nec etiam curiosè cupiat aspicere, ne fortè
inde horrorè concipiat. Septima. Sollicitè curandû est, ne
ægri anhelitum excipiat; ex hoc enim facillimè hauriri po-
test venenum. Itaque sequentes cautelas adhibeat. 1. Su-
pra ægrum se non inclinet; si proin lectus sit humilis, poterit
vel super ligneum scabellum sedere, vel flexis genibus audi-
re; sella autem ex panno villosa omnino non est admittenda,

propter pilos in ipsa inclusos. 2. Aures ei non admoveant, sed potius ad vocem elatiorem ægrum hortetur. 3. Non ex adverso ægri, sed potius ad latus vel à tergo consistat. 4. Inter ipsum & confitentem non procul ab ore candela accensa intercedat. Probantur maximè illæ candelæ, quæ majorem ignem fovent; aliqui Medici ad hunc usum speciales confecerunt ex rebus odoriferis, quæ scilicet ignem foveant, & suffitum præstent. Apud ditiores proderit plures candelas circum lectum accensas habere. 5. Os & nares vel abluantur, vel sæpius tingantur strophiole intincto in aceto Bezoartico, vel alio Alexipharmaco. Nona. Confessionem ita audiat, ut essentialiter quidem nihil intermittat, à supervacaneis tamen absteineat, ne longior mora sit necessaria. Quam ad rem juverit efficacia quædam diæta vel facta Sanctorum in promptu habere, quibus breviter & contritionem in ægris, & patientiam ad tolerandum malum possit excitare; quod si necessitas confessionis exigat longiorem moram, omnino juverit subinde aëris purioris recipiendi gratiâ fenestram vel alium patientiorem locum adire. Decima. Quam primùm aliqua pestilentiore aurâ se infatum senserit, statim sudorifero aliquo haustu, vel bolo, quales sunt ex Theriaca, ovo aureo, vel Bezoare sudorem eliciet; & cum sudore venenum propellat, quod etiam, cum nondum infectus est, quavis minimum hebdomade est faciendum. Undecima. Cum nonnunquam contingat, ut infecti etiam ad templum confessionis gratiâ penetrent, pro majori securitate semper studeat penes se habere amuleta, & aliis præservativis se munire; minimum verò tempora, os, nares inungat balsamo vel aceto, & perforatos nodulos penes se habeat, in quibus spongia aceto vel ex rutha vel oleo juniperi intincta sit, ut eorum odore spiritus subinde recreentur. Duodecima. Juverit, si Operarius animum prius corroboret, ne, si forsitan præter ipsius expectationem veniat infectus, subito & nimio terrore afficiatur, & periculum inde sibi creet. Ut verò tantò minus periculum moris timeat, sæpe ob oculos sibi ponat præstantiam huius charitatis, quam ex eo satis colligere potest, quod talis mors ordinariè à Doctoribus Martyriò comparetur. Tertiadecima. Postquam infectum aliquem audivit, consultum videtur, aliud quasi agendo à Confessionali domum secedere.

& se ad ignem ramusculis juniperi excitatum purgare, faciem acetone aquâ mixto lavare, auram liberam captare; quâ re & sibi, & aliis consulat. Si necessitas non urgeat, expedit idem confessionale non reperere, donec populo dilapso sedes per ignem vel asperionem aut lotionem aquâ ex rutha purgetur. Quartadecima. Persona, quam constat esse infectam, moneatur, ut vel domum suam Confessarium vocet, vel eo tempore veniat, quo homines non sunt in templo, tunc enim extra confessionale eam audire posset in tanta distantia, quæ moraliter careret periculo. Quintadecima. Denique peste cessante, & se per divinam gratiam servato, gratias DEO debitas persolvat, eiq; humili animo omnia, quæ egit, accepta referat, seque ad ulteriores casus præparet, offeratque.

§. XVII.

Varia preces apud ægros & moribundos dicendæ.

Cum, ut supra monui, inter præcipua media, quibus ad solatium & auxilium Infirmorum & Moribundorum uti potest Operarius, meritò crebra & devota oratio censeatur, & ea maximè, quæ in Ritualibus ab Ecclesia præscribitur; talia autem Ritualia ad manus semper non haberi commodè queant, ideo rogatus ab aliquibus, ut eas libello huic infererem, ad calcem illius apponere commodissimum est visum.

M E M B R U M I.

Preces ab Operario, priusquam ab Infirmo discedat, recitandæ.

I. Quando discedere vult Operarius ab Infirmo unum ex Psalmis Quatuor prioribus Pœnitentialibus, vel Psalmum 90. Qui habitat &c. supra Infirmum dicere poterit, eiq; sequentes juxta Rituale Romanum subjungere.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. *ψ.* Et ne nos inducas in tentationem. *℞.* Sed libera nos à malo. *ψ.* Salvum fac servum tuum. *℞.* Deus meus sperantem in te. *ψ.* Mitte ei Domine auxilium de sancto. *℞.* Et de Sion tuere eum. *ψ.* Nihil proficiat inimicus in eo. *℞.* Et filius

V s

ini-